

GÜNÜMÜZ YERLİ YAPIM ANİMASYON FİLMLERİNDE YER ALAN KÖK DEĞERLERİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF ROOT VALUES IN TODAY'S LOCAL PRODUCTION ANIMATION MOVIES

Dr. Öğr. Üyesi Sakine HAKKOYMAZ

Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü
sakine.hakkoymaz@hku.edu.tr
ORCID No: 0000-0002-3005-7900

ÖZET

Bu çalışmada Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan on kök değere dayanarak animasyon filmlerinde geçen değerlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, günümüz yerli yapım animasyon filmleri içerdikleri değerler bakımından incelenmiştir. Araştırmanın veri setini 2016-2019 arasında gösterime giren yedi animasyon filmi oluşturmaktadır. Araştırma, nitel bir araştırma olup veriler doküman incelemesi tekniğiyle toplanmıştır. Çalışma dâhil edilen filmler, araştırmacı tarafından ilgili alanyazın taranarak ve farklı alanlarda yapılan benzer çalışmaların veri toplama araçları incelenerek geliştirilen "Animasyon Filmlerinde Yer Alan Değerleri İnceleme Formu" ile incelenmiş; diyaloglardan elde edilen detaylar, geliştirilen forma işlenmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizi ve yorumlanmasında, nitel araştırmada veri analizi yöntemlerinden betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, incelenen animasyon filmlerinde toplam 275 değer tespit edilmiştir. Bu filmlerde, yardımseverlik (%20,00), dostluk (%16,73), sevgi (%13,09) ve saygı (%11,27) gibi değerlerin filmlere göre dağılımları ve işlenme sıklığı diğer kök değerlere göre daha yüksektir. Ayrıca öz denetim (%3,64) ve vatanseverlik (%3,27) değerlerinin oldukça düşük olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada, kullanılan animasyon filmlerinin çocukların değer kazanımına katkısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

ABSTRACT

In this study, it is aimed to determine the values in animated films based on the ten root values in the Turkish Language Curriculum. For this purpose, today's local production animation films have been examined in terms of the values they contain. The study data involved seven Turkish animated films that were released between 2016 and 2019. It was a qualitative study using the document analysis technique to collect the data. The films included in the study were examined with the "Values in Animated Films Review Form", which was developed by the researcher by scanning the relevant literature and examining the data collection tools of similar studies in different fields; The details obtained from the dialogues were processed into the developed form. Descriptive analysis, one of the data analysis methods, was used to analyze and interpret the data. The study findings revealed that there were 275 values in the given animated films. In these movies, the distribution and frequency of specific values such as benevolence (20,00%), friendship (16,73%), love (13,09%), and respect (11,27%) were higher than the other root values. It was also concluded that the distribution and frequency of self-control (3,64%) and patriotism (3,27%) were pretty low. In the research, it was concluded that the animation films used contributed to the value acquisition of children.

Geliş Tarihi:

12.04.2021

Kabul Tarihi:

19.10.2021

Yayın Tarihi:

30.12.2021

Anahtar Kelimeler

Animasyon Filmleri
Değer Aktarımı
Kök Değerler
Türkçe Dersi Öğretim
Programı

Keywords

Animation Films
Value Education
Basic Values
Turkish Lesson Curriculum

<https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.914920>

Hakkoymaz, S. (2021). Günümüz Yerli Yapım Animasyon Filmlerinde Yer Alan Kök Değerlerin İncelenmesi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 11(4), 1717-1731.

GİRİŞ

Değer, insan yaşamının amacını, davranış, ilke ve önceliklerini zihin dünyasında şekillendiren bir kavram olarak tanımlanmaktadır. Değer; Latince kıymetli olmak ya da güçlü olmak anlamlarına gelen valere kökünden türetilmiş bir kavramdır (Şen, 2007: 764). Türkçe sözlükte değer, bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık ve kıymet şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2011: 607). Rokeach'e (1983: 5) göre değer, özel bir davranış tarzına veya zıtlık içindeki bir duruma karşı kişisel veya toplumsal tercihleri gösteren inanç biçimidir. Kısaca değerler; bireylere, bir toplum içinde hangi şeylerin önemli olduğunu, hangi şeylerin tercih edilmesi gerektiğini ve o toplum içerisinde nasıl yaşanılması gerektiğini öğreten (Akbaş, 2008: 9) kurallar bütünü ve insanların davranışına yön veren en önemli ölçütlerden biridir.

Türkçe Öğretim Programı'nın bakış açısı incelendiğinde kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünüme ve yarınlarımıza uzanan değerlerimizin gelecek kuşaklara aktarılması amacı karşımıza çıkmaktadır (MEB, 2019: 4). Bu öğretim programı göz önünde bulundurulduğunda Türkçe derslerinin de dinleme, okuma, yazma ve dil bilgisi alanlarındaki amaçları yerine getirirken bir yandan da öğrencilerin birtakım değerleri kazanmasını hedeflemekte olduğu söylenebilir (Doğan ve Gülüşen, 2014: 77). Akyol (2010: 63) da benzer bir görüşle Türkçe derslerinin öğrencilere ana dili becerilerini kazandırmayla birlikte temel değerlerimizin kazandırılmasında da önemli bir kültür ve beceri dersi olduğunu ifade etmiştir. Görüldüğü gibi kişilerin diğer bireylerle iyi bir iletişim kurabilmesinde, toplumun bir parçası olarak hareket etmesinde, kültürel özelliklerin devamlılığının sağlanmasında, ulusal ve evrensel değerlerin öğrencilere aktarılmasında da Türkçe dersinin büyük etkisi vardır (Susar-Kırmızı, 2014: 221).

2017 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda değerler ayrı bir başlık altında ele alınmış, ilk defa kök değerler kavramı bu yılda yapılan güncellemeyle gündeme gelmiş, öğretim programının bakış açısını oluşturan temel unsurlardan biri olmuştur. Bu programda yer alan kök değerler; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik olarak belirlenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirlemiş olduğu bu on kök değerler eğitimci yaklaşımlarıyla öğrenciye aktarılması daha sonra güncellenen 2018 ve 2019 programlarında da yer almıştır. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2019) bu değerlerin öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulması beklenmektedir. Dolayısıyla programlarda değer aktarımının eğitim-öğretim sürecinin amacı olduğu vurgulanmış ve bir bütün olarak ele alınacağı ifade edilmiştir.

Çocukluk dönemi, kişinin tüm yetişkinlik hayatını etkileyen bilişsel, psikososyal, ruhsal temellerin atıldığı en kritik dönemdir. Bu dönem; çocukların gelişim alanlarının tamamında hızlı bir gelişimin yaşandığı sihirli yıllar olarak kabul edilmekte; sosyal, duygusal, bilişsel ve dil becerilerinin kazandırılmasında kritik bir önem taşımakta; bu dönemde kazanılan davranışlar, elde edilen bilgi ve beceriler insan hayatında son derece kalıcı olmaktadır (Tanju-Aslışen ve Hakkoymaz, 2020: 1484). Uzun yıllara dayalı olarak gerçekleştirilen araştırmalarda, çocukluk yıllarında elde edilen davranışların önemli bir bölümünün yetişkinlikte bireyin kişilik yapısını, beceri, inanç, tavır, alışkanlık ve değer yargılarını şekillendirdiği tespit edilmiştir (Kağan, 1963: 78). Urie Bronfenbrenner tarafından 1970'li yıllarda oluşturulan Ekolojik Yaklaşım Modeli (Shaffer ve Kipp, 2010), çocuğun içinde var olduğu sistemler ve bu sistemlerin birbirleriyle etkileşimine dayandırılmıştır. Bu sistemde çocukluk dönemini tek bir etkenle değil çocuğu çevreleyen tüm etkenlerle birlikte ele alınıp değerlendirilmesi gerektiği görüşü hâkimdir. Çocukluk döneminde çocuğun gelişiminde ebeveynler, arkadaşlar, okul ve çevre ayrı ayrı çok önemlidir. Çocuk, gelişim sürecinin tüm aşamalarında her ortamda farklı uyarıcılara maruz kalmaktadır. Çocukların bilişsel, dilsel, sosyal duygusal ve psikomotor gelişimleri açısından etkileşime geçtikleri çevresel uyaranlar da büyük önem arz etmektedir.

Değerlerin kazanılmasında cinsiyet, yaş, eğitim durumu, çevre ve aile önemli etkenler arasındadır. Bir çocuk dünyaya gözlerini açtığı andan itibaren ilk toplumsal kurum olarak kabul gören ailenin içinde plansız bir şekilde de olsa değerleri kazanmaya başlar (Demirtaş, 2009: 7). Değerlerin aktarılmasında

ilk ve öncelikli görev aile kurumuna düşmekle birlikte çevre de bu sürecin önemli belirleyicileri arasındadır (Ulusoy, 2019: 34). Erken çocukluk yıllarından itibaren çevresel bir uyaran olan medya, çocukların değer sisteminin oluşumunda bir köprü görevi üstlenmektedir. Öyle ki zamanlarının büyük bir kısmını televizyon ve internet aracılığıyla eriştikleri çizgi filmleri ya da animasyon filmleri izleyerek geçiren çocuklar, bu yaşantıları yoluyla pek çok olumlu ve olumsuz etkilere maruz kalmakta; yaşları gereği kurgu ile gerçeği, doğru ile yanlış ayıramamakta; film karakterleri ile kendilerini özdeşleştirmektedirler. Bu durumda seyredilen animasyon filmlerinin çocukların algıları ve gelişimleri üzerinde olumlu ya da olumsuz pek çok etkisinin olması da kaçınılmazdır (Kantar, 2019; Yağlı, 2013; Karakuş, 2015; İnan, 2013; Zor ve Bulut, 2020). Bu nedenle geniş kitlelere ulaşma imkânına sahip nitelikli animasyon filmleriyle çocukları tanıştırmak ve bu filmlerin içerdiği değerleri incelemek önem taşımaktadır.

Nitelikli animasyon filmleri aracılığıyla yapılan değer aktarımının çocuğun değer algılarını destekleyeceği, öğrenme-öğretme sürecine katkıda bulunacağı beklenmekte; bu çalışma ile günümüz çocuklarının yaşamında bu kadar önemli bir yere sahip olan animasyon filmlerinin, niteliklerine bağlı olarak, çocukların değer algılarını nasıl oluşturduğunu ve etkilediğini anlamaya çalışmanın doğru bir yaklaşım olacağı düşünülmektedir. Bugüne kadar değerler aktarımı üzerine birçok bilimsel çalışma yapılmış ve özellikle de eğitimle ilişkisi araştırılmıştır. Değer aktarımı ile ilgili alan yazın incelendiğinde genellikle belli bir yaş grubuna hitap eden çizgi filmler (Demir, 2019; Gülden, 2016; İnan, 2016; Karaca, 2019; Korukçu, Güngör ve Ardahanlı, 2015; Kurudayıoğlu ve Şahin, 2020; Sadioğlu, Turan, Dikmen, Yılmaz ve Özkan 2018; Sevim, 2013; Ünal, 2020; Ünsal, 2019; Şentürk ve Keskin, 2019; Yaman, Bayburtlu, Tekir ve Kirman, 2015; Yorulmaz, 2013); çocuk kitapları (Akay, 2018; Baş ve Biros, 2019; Cengiz ve Duran, 2017; Körükçü, Kapıkıran ve Aral, 2016; Pilav ve Orhan, 2020; Temizyürek ve Karagöl, 2016; Şen, 2017), ders kitapları (Akyol, 2010; Baki, 2019; Doğan ve Gülüşen, 2014; Küçükoglu, Albayrak ve Serin, 2020; Padem ve Aktan, 2014; Susar-Kırmızı, 2014) bağlamında çalışmaların gerçekleştirildiği görülmüştür. Ancak, animasyon filmlerinin değer aktarımı bağlamında incelenmesine yönelik çalışmalar ise sınırlı sayıda kalmıştır (Beldağ ve Yazar-Kaptan, 2017; Kantar, 2019; Turhan, 2018; Şen, 2020; Ünal, 2020). Son yıllarda değer kavramına gösterilen önemin artmasıyla beraber animasyon filmlerin de değer aktarımı açısından incelenmesi gereklilik arz etmektedir. Bu araştırmayla da amaç son yıllarda gösterime giren yerli yapım animasyon filmlerindeki değerleri tespit etmek ve bu değerlerin hangi yoğunlukta ve ne şekilde verildiğini incelemektir. Yapılan bu araştırmanın da konuyla ilgili yeni çalışmalar yapmak üzere araştırmacıları teşvik edeceği ve alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. “Rafadan Tayfa 2 Göbeklitepe” animasyon filminde yer alan kök değerlerin dağılımı ne orandadır?
2. “Kral Şakir Korsanlar Diyarı” animasyon filminde yer alan kök değerlerin dağılımı ne orandadır?
3. “Bulmaca Kulesi: Dev Kuşun Gizemi” animasyon filminde yer alan kök değerlerin dağılımı ne orandadır?
4. “Rafadan Tayfa Dehliz Macerası” animasyon filminde yer alan kök değerlerin dağılımı ne orandadır?
5. “Doru” animasyon filminde yer alan kök değerlerin dağılımı ne orandadır?
6. “Canım Kardeşim Benim Uzaylılar mı Gelmiş?” animasyon filminde yer alan kök değerlerin dağılımı ne orandadır?
7. “Nane ile Limon: Kayıp Zaman Yolcusu” animasyon filminde yer alan kök değerlerin dağılımı ne orandadır?

1. YÖNTEM

1.1 Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada fen bilimleri ve matematik öğretmeni adaylarının STEM alanlarına ve kariyerlerine yönelik semantik algılarının belirlenmesi için kesitsel tarama araştırma deseninden faydalanılmıştır.

Kesitsel tarama araştırma deseni belirli zaman aralığında evreni temsil eden bir örneklemeden verilerin toplanması amacıyla kullanılmaktadır (Lavrakas, 2008).

1.2. Araştırmanın Veri Seti ve Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın veri setini, 2016-2019 Türkiye’deki sinema salonlarında gösterime giren yerli yapım çeşitli konuları ve kurguları konu alan yedi animasyon filmi oluşturmaktadır. Araştırmanın veri seti birtakım ölçütlere göre saptanmıştır. Bu çalışmada; araştırmaya dâhil edilen animasyon filmlerinin yerli yapım olması; çocuk yaş aralığının eğitim çağında olan çocuklara ve genel izleyici kitlesine uygun olması; film yorumcuları, izleyiciler ve Box Office gişe verilerine göre en çok izlenme oranına sahip olması ölçütleri aranmıştır. Bu kapsamda belirlenen ölçütlere uyan toplam yedi animasyon filmi araştırmanın veri setini oluşturmaktadır. Animasyon filmlerinin künye bilgileri Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Veri Setini Oluşturan Animasyon Filmlerinin Künye Bilgileri

Film Adı	Box Office İzleme Oranı	Filmin Türü	Yapım Yılı	Filmin Süresi
Rafadan Tayfa 2:Göbekli Tepe	2.334.614	Komedi, Macera	2019	89 dk.
Kral Şakir Korsanlar Diyarı	2.107.865	Animasyon, Macera	2019	94 dk.
Bulmaca Kulesi: Dev Kuşun Gizemi	196.668	Aile, macera	2019	75 dk.
Rafadan Tayfa Dehliz Macerası	1.802.239	Komedi, Macera	2018	89 dk.
Doru	140.255	Animasyon	2017	91 dk.
Canım Kardeşim Benim Uzaylılar mı Gelmiş?	78.891	Aile, macera	2016	84 dk.
Nane ile Limon: Kayıp Zaman Yolcusu	47.978	Aile, macera	2016	75 dk.

Tablo 1 incelendiğinde araştırmanın veri setini oluşturan yedi animasyon filminin Box Office izlenme oranı, türü, yapım yılı ve süresinin verildiği görülecektir. Bu filmlerin seçiminde izlenme oranları dikkate alınmış ve belirlenen yıllarda en çok izlenen animasyon filmleri incelenmiştir.

Bu çalışmada doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Doküman incelemesi, doküman olarak nitelendirilen belgelerin sistematik olarak analiz edilmesi (Wach and Ward, 2013: 423) ve araştırılması amaçlanan durumlar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizi için kullanılan bir nitel araştırma tekniğidir (Yıldırım ve Şimşek, 2018: 189). Bu çalışmada animasyon filmleri birer doküman olarak kullanılmış, bu filmler çerçevesinde değerler ile ilgili analizler yapılmıştır. Değerlerin saptanması sürecinde alan yazındaki araştırmalar detaylı bir şekilde incelenmiş ve bu inceleme sonucunda geniş kapsamlı bir değerler listesi çıkarılmıştır. Bu çalışmada Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda (2019) “Değerlerimiz” başlığı altında yer alan on kök değer esas alınmıştır. Bu programdaki değerler; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverliktir.

1.3. Verilerin Analizi

Bu çalışmada elde edilen verilerin analizi ve yorumlanmasında; nitel çalışmada veri analizi yöntemlerinden “betimsel analiz” kullanılmıştır. Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin, daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesini ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analizi türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2018: 239).

Araştırmanın veri setini oluşturan yedi animasyon filmini incelemek üzere, araştırmacı tarafından çalışmanın amacına yönelik olarak “Animasyon Filmlerinde Yer Alan Değerleri İnceleme Formu” geliştirilmiş, bunun için ilgili alanyazın taranmış, benzer çalışmaların veri toplama araçları dikkatle incelenmiştir. Araştırmaya dâhil edilen animasyon filmlerinin her biri araştırmacı tarafından iki defa izlenmiştir. Filmlerdeki karakterlerin konuşmalarında değer barındıran cümle ve paragraflar film durdurularak değerlendirme formundaki ilgili sütuna dakika olarak aktarılmıştır. Bu noktada sadece doğrudan konuşmalar ve diyalog cümleleri göz önünde bulundurulmuş; sözel olmayan davranışlar dikkate alınmamıştır. Daha sonra her bir film için ayrı bir değerler tablosu oluşturulmuş ve bu tabloda

hangi değerlerin olduğu ve frekansları gösterilmiştir. Çalışmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla rastgele iki animasyon filmi seçilerek değer eğitimi konusunda çalışma yapan ve Türkçe Eğitimi alanında uzman olan iki akademisyenin görüşüne sunulmuş; onlardan gelen öneriler doğrultusunda gerekli değişiklikler yapılmıştır. Verilerin çözümlenmesinin son aşaması bulguların yorumlanması aşamasıdır. zmlenen veriler araştırmanın problemi doğrultusunda temalandırılmış, kodlanmış, tablolaştırılarak ve doğrudan alıntılarla bulgular kısmında sunulmuştur.

2. BULGULAR

Araştırmada elde edilen bulgular araştırmanın temel amacı çerçevesinde filmlerde yer alan değerler; Türkçe Dersi ğretim Programı'nda (MEB, 2019) yer alan kök değerlere göre incelenmiş; doğrudan alıntılar, tablolar ve grafikler hlinde sunulmuştur.

2.1. Rafadan Tayfa 2: Göbekli Tepe Animasyon Filminde Geçen Kök Değerlerin Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen Rafadan Tayfa 2: Göbekli Tepe animasyon filminde yer alan değerlerin aktarılmasına ilişkin veriler Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Rafadan Tayfa 2: Göbekli Tepe Animasyon Filminin Değerler Yönünden Analizi

Kök Değer	f
Adalet	6
Dostluk	14
Dürüstlük	1
z denetim	2
Sabır	9
Saygı	4
Sevgi	4
Sorumluluk	2
Vatanseverlik	3
Yardımsesverlik	6
Toplam	51

Tablo 2'de görüldüğü üzere Rafadan Tayfa 2: Göbekli Tepe animasyon filminde toplam 51 tane değer ifadesi tespit edilmiştir. Film kök değerlerin dağılımına göre incelendiğine en fazla *dostluk* (f=14) değerinin yer aldığı görülmüştür. Bu değeri *sabır* (f=9) değeri takip etmektedir. Rafadan Tayfa 2: Göbekli Tepe animasyon filminde en az *dürüstlük* (f=1), sorumluluk(f=2) ve öz denetim (f=2) değerlerine yer verilmiştir.

Bu filmde geçen değerlere ilişkin örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Aranızdan hiç kimsenin böyle bir şey yapacağına inanmam. Buradaki herkes benim kardeşimdir.” (*Dostluk, dk. 00:59:31*)

“Bu ellerle yaptık oğlum bu ellerle. Bildiğin amele gibi çalıştık.” (*Sabır, dk. 01:19:40*)

“Gördüğünüz gibi burada bir grup ocuk tasvirlenmiş. Ne yaptıklarını tam olarak bilemesek de birbirlerine müthiş bir şekilde bağlı birer arkadaş olduklarını, bir fedakrlık içerisinde yardımlaştıklarını söyleyebiliriz. (*Sevgi, Dostluk ve Yardımsesverlik, dk. 01:20:55*).

“Yakın zamanda cezaevinden çıkan Kazım, kendi rızasıyla polise teslim oldu. Cezasını çekmeye razı oldu.” (*z denetim, Adalet, dk. 01:19:52*)

“-Eyvah, eyvah! Nasıl da unuttuk. Seni az daha unuttuyorduk. Her şey için teşekkürler. Ver elini öpeyim. - Demek gelecekte de el pyorsunuz ha!

-Bu det milyon yıl geçse de değişmez abim.” (*Saygı, dk. 00:59:31*).

“-Aa! Treni durduralım!

“Bu taş günümüzden on iki bin yıl önce kazanmış. Umarım anlattığı değerler de gelecek nesillerimiz için binlerce yıl kalıcı olur.” (*Vatanseverlik, dk. 01:20:55*)
- Aman efendim insanlara sıkıntı yaşatmaya ne gerek var. Siz gidin. Ben bir sonraki trenle gelirim.” (*Sorumluluk, dk. 00:18:58*)

2.2. Kral Şakir Korsanlar Diyarı Animasyon Filminde Geçen Kök Değerlerin Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen Kral Şakir Korsanlar Diyarı animasyon filminde yer alan değerlerin aktarılmasına ilişkin veriler Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Kral Şakir Korsanlar Diyarı Animasyon Filminin Değerler Yönünden Analizi

Kök Değer	f
Adalet	1
Dostluk	4
Dürüstlük	4
Öz denetim	0
Sabır	0
Saygı	2
Sevgi	4
Sorumluluk	4
Vatanseverlik	1
Yardımsesverlik	5
Toplam	25

Tablo 3’te görüldüğü üzere Kral Şakir Korsanlar Diyarı animasyon filminde toplam 25 tane değer ifadesi tespit edilmiştir. Film kök değerlerin dağılımına göre incelendiğine en fazla *yardımsesverlik* (f=5) değerinin yer aldığı görülmüştür. Bu değeri *dürüstlük, dostluk, sevgi* ve *sorumluluk* (f=4) değeri takip etmektedir. Kral Şakir Korsanlar Diyarı animasyon filminde *öz denetim ve sabır* (f=0) değerlerine hiç rastlanmamıştır.

Bu filmde geçen değerlere ilişkin örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Karşısında bir robot var. Öyleyse ona yardım edelim.” (*Yardımsesverlik, dk. 01:23:16*)“Sebzeleri, meyveyi, tencereyi de yedim. Ben kaçak bir yolcuym. Sizden saklanıyordum. Baktım şarkı başladı. Çıktım, dayanamadım.” (*Dürüstlük, dk. 00:53:38*)

- Sen benim kardeşimsin. Niye sevmeyeyim seni!

- Canım kardeşim.” (*Sevgi, dk. 01:16:15*)

“- Ne yani beni hâlâ seviyor musun?

“..... Bir arkadaşım vardı. Beraber çok eğlenirdik. Hazine avına çıkardık.” (*Dostluk, dk. 00:50:21*)

“Bize yardım etmelisiniz. Bütün dünya tehlike altında. Tek kurtuluşumuz altın top. Onu bir şekilde Korsan Müzeyyen’in elinden almamız lazım. Bakın tam 7 saatimiz kaldı. Bu sürede altın topu bulamazsak canavar her şeyi yok edecek.” (*Sorumluluk, dk. 00:10:53*)

“Otobüste, gemide yaşlılara yer ver.” (*Saygı, dk. 00:52:53*)“Müzeyyen, şimdi sana gününü göstereceğim. Yaptığın kötülüklerin cezasını çekeceksin.” (*Adalet, dk. 01:19:18*)

“Kahraman askerlerimiz uzun bir yolculuktan sonra Bermuda Şeytan Üçgeni’ndeki halka ulaşmayı başardı.” (*Vatanseverlik, dk.01:26:37*)

2.3. Bulmaca Kulesi: Dev Kuşun Gizemi Animasyon Filminde Geçen Kök Değerlerin Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen Bulmaca Kulesi: Dev Kuşun Gizemi animasyon filminde yer alan değerlerin aktarılmasına ilişkin veriler Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Bulmaca Kulesi: Dev Kuşun Gizemi Animasyon Filminin Değerler Yönünden Analizi

Kök Değer	f
Adalet	1
Dostluk	4
Dürüstlük	3
Öz denetim	1
Sabır	2
Saygı	6
Sevgi	3
Sorumluluk	1
Vatanseverlik	0
Yardımseverlik	12
Toplam	33

Tablo 4’te görüldüğü üzere Bulmaca Kulesi: Dev Kuşun Gizemi animasyon filminde toplam 33 tane değer ifadesi tespit edilmiştir. Film kök değerlerin dağılımına göre incelendiğine en fazla *yardımseverlik* (f=12) değerinin yer aldığı görülmüştür. Bu değeri *saygı* (f=6) değeri takip etmektedir. Bulmaca Kulesi: Dev Kuşun Gizemi animasyon filminde *vatanseverlik* (f=0) değerlerine hiç rastlanmamıştır.

Bu filmde geçen değerlere ilişkin örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Sen yukarı çık, ben Can’a yardım ediyorum.” (*Yardımseverlik*, dk. 00:20:48)“Burada yaşayan birileri olabilir. Paldır küldür mü girelim? Misafir sayılırsız sonuçta.” (*Saygı*, dk. 00:46:35)

“Seni tamir edeceğim dostum. Eskisinden daha iyi olacaksın. Hatta artık daha iyi espriler yapacaksın.” (*Dostluk*, dk.01:13.20)

“Ne kadarda rahatsınız, bakın tehlikeler var demiş, dikkat edin demiş, toparlanın gidiyoruz.” (*Dürüstlük*, dk. 00:05:35)

“Luğit zor durumda olabilir. Biraz risk almak zorundayız.” (*Öz denetim*, dk. 00:07:50)

“Yuvanın düşmesine engel olmalıyız!” (*Sorumluluk*, dk. 00:39:23)

2.4. Rafadan Tayfa Dehliz Macerası Animasyon Filminde Geçen Kök Değerlerin Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen Rafadan Tayfa Dehliz Macerası animasyon filminde yer alan değerlerin aktarılmasına ilişkin veriler Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Rafadan Tayfa Dehliz Macerası Animasyon Filminin Değerler Yönünden Analizi

Kök Değer	F
Adalet	9
Dostluk	6
Dürüstlük	7
Öz denetim	5
Sabır	3
Saygı	11
Sevgi	7
Sorumluluk	8
Vatanseverlik	5
Yardımseverlik	12
Toplam	73

Tablo 5’te görüldüğü üzere Rafadan Tayfa Dehliz Macerası adlı animasyon filminde toplam 73 tane değer ifadesi tespit edilmiştir. Film kök değerlerin dağılımına göre incelendiğine en fazla *yardımseverlik* (f=12) değerinin yer aldığı görülmüştür. Bu değeri *saygı* (f=11) değeri takip etmektedir. Rafadan Tayfa Dehliz Macerası adlı animasyon filminde en az yer verilen değer ise *sabır* (f=3) değeridir.

Bu filmde geçen değerlere ilişkin örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Mutlu, neşeli hem de heyecanlı yardımını da sever, çevresine faydalı.” (*Yardımseverlik*, dk.00:02:44)

“Merhaba, merhaba nasılsınız efendim? Merhaba, hürmetler efendim.” (*Saygı*, dk. 00:07:23)

“Ne yapsaydık amca? Ortada bir haksızlık var, bir hırsızlık var. Hiçbir şey yapmadan kabullense miydik?” (*Dürüstlük ve Adalet*, dk. 01:20:11)

“Evlat ben belediyeye gidiyorum mahallenin işlerini konuşacağım.” (*Sorumluluk*, dk. 00:16:41)

“İyilikten vazgeçmezler herkes sever onları; saymakla bitmez birçok iyi yanları.” (*Sevgi*, dk.00:02:53)

“...Ama mahallemizi sorarsan onun tarihi değeri çok. Sonuçta burası İstanbul. Taşını sıksan tarih akar.” (*Vatanseverlik*, dk.00:10:15)

“Neyse pes etmek yok. Bir daha bakalım.” (*Öz denetim*, dk. 00:15:33)“Dayanın kardeşlerim. Çıkaracağız sizi.” (*Sabır ve Dostluk*, dk. 00:54:10)

2.5. Doru Animasyon Filminde Geçen Kök Değerlerin Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen Doru animasyon filminde yer alan değerlerin aktarılmasına ilişkin veriler Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Doru Animasyon Filminin Değerler Yönünden Analizi

Kök Değer	f
Adalet	3
Dostluk	8
Dürüstlük	3
Öz denetim	2
Sabır	3
Saygı	2
Sevgi	5
Sorumluluk	5
Vatanseverlik	0
Yardımseverlik	6
Toplam	37

Tablo 6’da görüldüğü üzere Doru adlı animasyon filminde toplam 37 tane değer ifadesi tespit edilmiştir. Film kök değerlerin dağılımına göre incelendiğine en fazla *dostluk* (f=8) değerinin yer aldığı görülmüştür. Bu değeri *yardımseverlik* (f=6) değeri takip etmektedir. Doru adlı animasyon filminde *vatanseverlik* (f=0) değerine hiç rastlanmamıştır.

Bu filmde geçen değerlere ilişkin örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Benim en iyi dostumdu.” (*Dostluk*, dk. 00:01:40)

“Siz diğerlerini ve Ali’yi kurtarın.(Yardımseverlik, dk. 01:24:53)

“Eğer bir gün yanında olamazsam bana ihtiyacın olduğunda oraya bak ve emin ol ki annen yanında olmak için daima mücadele ediyor olacak.” (*Sevgi*, dk. 00:05:05)

“Benden bir dakika önce doğdun diye bana böyle baskı yapamazsın.” (*Adalet*, dk. 00:22:43)

“Yarış hikâyelerini anlatmasını ben istedim. Onun bir suçu yok.” (*Öz denetim*, *Dürüstlük*, dk. 00:12:03)

“Yılmadan devam edersen elbette yetişirsin.” (*Sabır*, dk. 00:06:54)

“Özgürlük herkesin hakkı bu yüzden onu kurtarmalıyız.” (*Saygı*, dk. 01:25:22)

“Üzerinize basarsam size zarar verebilirim. Bunu asla yapmayacağım.” (*Öz denetim*, dk. 01:11:28)

2.6. Canım Kardeşim Benim Uzaylılar mı Gelmiş? Animasyon Filminde Geçen Kök Değerlerin Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen Canım Kardeşim Benim Uzaylılar mı Gelmiş? animasyon filminde yer alan değerlerin aktarılmasına ilişkin veriler Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Canım Kardeşim Benim Uzaylılar mı Gelmiş? Animasyon Filminin Değerler Yönünden Analizi

Kök Değer	f
Adalet	3
Dostluk	7
Dürüstlük	2
Öz denetim	0
Sabır	0
Saygı	3
Sevgi	5
Sorumluluk	2
Vatanseverlik	0
Yardımseverlik	5
Toplam	27

Tablo 7’de görüldüğü üzere Canım Kardeşim Benim Uzaylılar mı Gelmiş? adlı animasyon filminde toplam 27 tane değer ifadesi tespit edilmiştir. Film kök değerlerin dağılımına göre incelendiğine en fazla *dostluk* (f=7) değerinin yer aldığı görülmüştür. Bu değeri *yardımseverlik* ve *sevgi* (f=5) değerleri takip etmektedir. Canım Kardeşim Benim Uzaylılar mı Gelmiş? adlı animasyon filminde *öz denetim*, *sabır* ve *vatanseverlik* (f=0) değerlerine hiç rastlanmamıştır.

Bu filmde geçen değerlere ilişkin örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Biz dostuz, korkma dostuz.” (*Dostluk*, dk. 00:10:27)

“Beni sevdi. Evet, sevdi.” (*Sevgi*, dk. 00:10:52)

“Kızları bulmak için Jandarma veya Ormancılardan belki de komşu köy halkından yardım isteyeceğim.” (*Yardımseverlik*, dk. 00:27:04)

“Biz dünyalılar misafire kötü davranmak istemeyiz.” (*Saygı*, dk. 00:42:39)

“Ne o öyle harp harp diye her şeyi mideye indiriyorsun. Burada sadece sen yoksun ki.” (*Adalet*, dk. 00:46:15)

“Sen ve ben güvenlik önlemlerini iyi almalıyız.” (*Sorumluluk*, dk. 00:33:05)

“Ablam ne anlattıysa hepsi doğru baba.” (*Dürüstlük*, dk. 01:04:45)

2.7. Nane ile Limon: Kayıp Zaman Yolcusu Animasyon Filminde Geçen Kök Değerlerin Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen Nane ile Limon: Kayıp Zaman Yolcusu animasyon filminde yer alan değerlerin aktarılmasına ilişkin veriler Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Nane ile Limon: Kayıp Zaman Yolcusu Animasyon Filminin Değerler Yönünden Analizi

Kök Değer	f
Adalet	0
Dostluk	3
Dürüstlük	1
Öz denetim	0
Sabır	0
Saygı	3
Sevgi	8
Sorumluluk	5
Vatanseverlik	0
Yardımseverlik	9
Toplam	29

Tablo 8’de görüldüğü üzere Nane ile Limon: Kayıp Zaman Yolcusu adlı animasyon filminde toplam 29 tane değer ifadesi tespit edilmiştir. Film kök değerlerin dağılımına göre incelendiğine en fazla *yardımseverlik* (f=9) değerinin yer aldığı görülmüştür. Bu değeri *sevgi* (f=8) değeri takip etmektedir. Canım Kardeşim Benim Uzaylılar mı Gelmiş? adlı animasyon filminde *vatanseverlik*, *adalet*, *sabır* ve *öz denetim* (f=0) değerlerine hiç rastlanmamıştır.

Bu filmde geçen değerlere ilişkin örnekler aşağıda sunulmuştur:

“-Bize yardım eder misiniz?

-Elimizden geleni yapacağız. Söz veriyoruz.” (*Yardımseverlik*, dk. 00:19:25)

“Benim aslan oğlum, mis kokulu oğlum.” (*Sevgi*, dk. 00:22:09)

“-Limon ben yokken çocuklara göz kulak olmalısın. Söz mü?

-Söz.” (*Sorumluluk*, 00:47:36)

“Limon! Merak etme arkadaşım. Hemen şarj edeceğim seni.” (*Dostluk*, dk. 01:02:14)

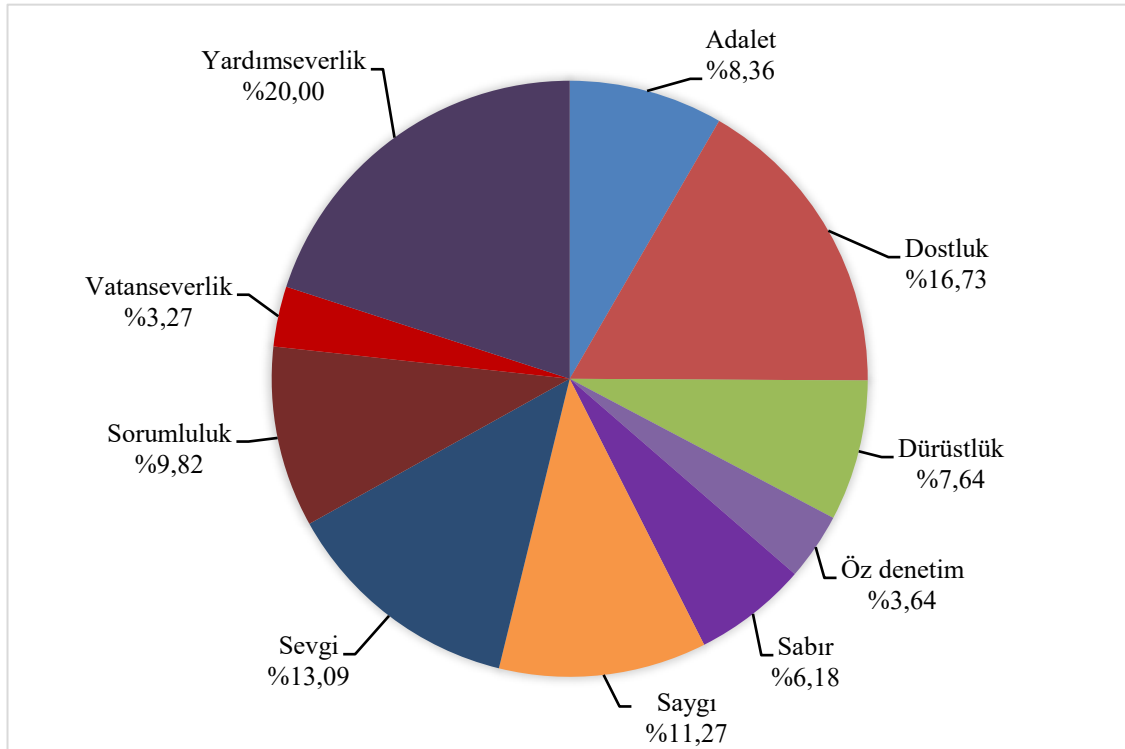
“Hamsi, elim ayağıma dolaştı. Özür dilerim ama kurtardım seni.” (*Saygı*, dk. 00:09:10)

“Söz verdiler. Yardım edecekler.” (*Dürüstlük*, dk. 00:18:21)

2.7. Animasyon Filmlerinde Geçen Değerlerin Dağılımına İlişkin Bulgular

İncelenen animasyon filmlerinde yer alan değer ifadelerine ait bilgiler Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. İncelenen Animasyon Filmlerinde Yer Alan Değer Kategorilerine Ait Bilgiler

Şekil 1’de görüldüğü üzere bu değerler içinde en sık %20,00 oranıyla yardımseverlik yer almaktadır. Bu değeri sırasıyla %16,73 oranıyla dostluk, %13,09 oranıyla sevgi, %11,27 oranıyla saygı, %9,82 oranıyla sorumluluk, %8,36 oranıyla adalet, %7,64 oranıyla dürüstlük, %6,18 oranıyla sabır değerleri takip etmektedir. İncelenen filmlerde en az yer alan değerler ise %3,64 oranıyla öz denetim ve %3,27 oranıyla vatanseverlik değerleridir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, 2016-2019 yılları arasında gösterime giren ve yerli yapım şirketleri tarafından yapılan animasyon filmlerindeki 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda yer alan kök değerlerin (adalet,

dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, yardımseverlik ve vatanseverlik) varlığı ve nitelikleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırmada ulaşılan sonuçlara göre 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer verilen on kök değer, incelemeye alınan animasyon filmlerinde toplamda 275 defa kullanılmıştır. Çalışma kapsamına dâhil edilen bu filmlerinin kök değerlere göre dağılımları incelendiğinde ise en çok yardımseverlik değerinin kullanıldığı görülmüştür. Beldağ ve Yarar-Kaptan (2017), Arabalar animasyon filminde geçen değerleri inceledikleri çalışmalarında yardımseverlik değerinin film içerisinde sıklıkla vurgulandığı sonucuna ulaşmışlardır. Sevim'in (2013) çizgi filmleri incelediği çalışmasında da hem yerli yapım hem de yabancı yapım çizgi filmlerde en çok tekrarlanan değer yardımseverlik olduğu saptamıştır. Benzer şekilde Padem ve Aktan'ın (2014) araştırma bulgularında da okuma metinlerinde en fazla yardımseverlik değeri tespit edilmiştir. Bu çerçevede alan yazındaki çalışmaların bu çalışma sonuçlarını desteklediği söylenebilir.

İncelenen animasyon filmlerinde yardımseverlik değerinden sonra en çok vurgulanan ve ön plana çıkarılan değerler sırasıyla dostluk, sevgi, dürüstlük, saygı, sorumluluk ve sabır değerleridir. Karakuş (2015), Niloya çizgi filmini değerler bağlamında incelemiştir; en sık rastlanan değerler olarak sevgi, dürüstlük ve çalışkanlık değerlerini belirlemiştir. Turhan (2018) ve Ünal (2020) da değerler bağlamında Türk yapımı animasyon filmlerini inceledikleri çalışmalarında en fazla yer alan değerlerin sevgi, dürüstlük ve saygı değerleri olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Benzer olarak bu çalışmada da sorumluluk, dostluk, dürüstlük ve sevgi değerleri incelenen filmlerde en sık yer verilen değerler olarak yer almaktadır.

Bu araştırmada, öz denetim değerine çok az rastlanmıştır. Evrensel bir değer olan özdenetimin incelenen animasyon filmlerinin içeriğinde yeterince yer almadığı görülmüştür. Davranışlarını kontrol etme, davranışlarının sorumluluğunu üstlenme, öz güven sahibi olma, gerektiğinde özür dileme gibi tutum ve davranışlarını içeren özdenetim değerinin bu filmlerde yeterince yer almaması önemli bir eksiklik olarak nitelendirilebilir. Çünkü öz denetimli bireyler kendisi ve diğerleri arasında tutarlık sağlayarak, daha sağlıklı, daha uyumlu ve daha memnun edici bir yaşam tarzı ortaya çıkarabilirler (Baumeister, Vohs and Tice, 2007). Bu araştırmadan elde edilen bulgulardan yola çıkarak öz denetim düzeyini geliştirecek animasyon filmlerinin sayısının ve niteliklerinin artırılmasının yararlı olacağı söylenebilir.

Araştırmada vatanseverlik değerine de filmlerde çok az yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Sevim (2013), Türkiye Radyo Televizyonu (TRT) Çocuk kanalında yayınlanan üçü yerli üçü de yabancı yapım olmak üzere değerler eğitimi açısından incelediği altı çizgi filmde de vatanseverlik değerlerine rastlanmadığını ifade etmiştir. Toplumların devamının sağlanması için milli değerler önem arz etmektedir. Bir ülkenin milli birlik ve beraberliğinin korunması için çocuklara çok küçük yaşlarda vatan sevgisi aşılanmalıdır. Vatanseverlik değerini kazanmış bir çocuk, gelecekte vatani için çalışmaktan haz duyar, kendini ülkesine karşı sorumlu hisseder, birlik ve beraberlik içerisinde yaşamaya, vatanının değerlerine saygı duymaya daha istekli olur. (Cengiz ve Duran, 2017: 225). Dolayısıyla milli kimlik ve anlayış oluşturulması için milli değerlerin çocuklara aktarılması büyük önem taşımaktadır. Çocuklara değer aktarımı noktasında en önemli araçlardan biri olan animasyon filmlerinde bu kadar önemli bir milli değer az yer alması büyük bir eksiklik olarak değerlendirilebilir.

Araştırma sonucunda Rafadan Tayfa Göbekli Tepe ve Rafadan Tayfa Dehliz Macerası animasyon filmlerinde yer alan değerlerin, hem nitelik hem de nicelik açısından kök değerlere yer verdiği ve bu değerlerin fazla vurgulandığı görülmüştür. Bir mahalledeki çocuk kahramanların anlatıldığı bu filmlerde dostluk ve dayanışmaya önem verilmesi, dürüstlüğün özendirilmesi, başkalarına yardımcı olmanın fazileti, saygı ve sevgi gibi önemli değer unsurlarının sıklıkla yer alması değerlerin işlenmesi bakımından önemlidir. Benzer çalışmalarda da bu araştırmayı destekleyen sonuçlara ulaşılmıştır (Aslan ve Yılar, 2019; Kurudayıoğlu ve Şahin, 2020; Sadioğlu, Turan, Dikmen, Yılmaz ve Özkan, 2018; Şentürk ve Keskin, 2019). Karaca (2019), TRT Çocuk kanalında yayınlanan Rafadan Tayfa çizgi filmini

içerdiği değerler bağlamında incelemiş ve bu filmin değerler eğitimi açısından genellikle olumlu bir içeriğe sahip olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca olumsuz değer öğelerine çok az yer verildiği sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarından ve alan yazındaki çalışmalardan hareketle Rafadan Tayfa animasyon filmlerinin 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kök değerlerin öğretiminde kullanılabileceği söylenebilir.

Değer aktarımının gerçekleştirebilmesi için pek çok yol tercih edilebilir. Bu yollardan biri de animasyon filmleridir. Görselleştirerek daha iyi anlamayı sağlayan animasyon filmleri görsel zenginlik sunması, kulağa ve düşünceye de hitap etmesi bakımından özellikle de çocukların dikkatini ve beğenisini cezbeden bir tür olarak değerlendirilmektedir (Barak, Ashkar and Dori, 2011). Çocukların beğenisini cezbeden bu filmler kullanılarak pek çok değer aktarımı ve bu değerlerin içselleştirilmesi sağlanabilir. Çocuklar; değerler bakımından iyi hazırlanmış nitelikli animasyon filmleri aracılığıyla toplumun yaşayış biçimini, değerlerini, etik kurallarını öğrenebilirler (Demir, 2019; Yağlı, 2013; Yaman, Bayburtlu, Tekir ve Kirman, 2015). Yapılan bu araştırma sonucunda çocukların yaşamında önemli bir yerde olan animasyon filmlerinin çocuklara değer aktarmada işlevsel bir araç olarak kullanılabileceği söylenebilir.

Tüm bu bilgiler ışığında ve araştırmadan elde edilen sonuçlar neticesinde şu önerilerde bulunulabilir:

- Bu araştırma 2016-2019 yılları arasında yerli yapım şirketleri tarafından yapılan yedi animasyon filmiyle sınırlı tutulmuştur. Yıl aralığı genişletilerek başka çalışmalar gerçekleştirilebilir.
- Animasyon filmlerinin çocuklara değer aktarımı noktasında yerini belirlemek amacıyla farklı ülkelerde bu alandaki uygulamaları ele alan karşılaştırmalı araştırmalar yapılabilir.
- Yapım şirketlerine değerlerin dengeli bir şekilde yer aldığı animasyon filmleri üretmeleri, bu eserlerde vatanseverlik ve öz denetim değerlerine daha fazla yer vermeleri önerilebilir.
- Değerlerin yoğun olarak işlendiği animasyon filmlerinden bazı bölümler Türkçe ders kitaplarında dinleme/izleme metni olarak öğrencilere sunulabilir.
- Milli Eğitim Bakanlığı, öğretmen ve velilere yönelik nitelikli animasyon filmi seçimi hakkında seminerler düzenleyebilir.

KAYNAKÇA

- Akay, İ. (2018). Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın Çocuk Romanlarında Yer Alan Kök Değerler. *Electronic Turkish Studies*, 13(28).
- Akbaş, O. (2008). Değerler Eğitimi Akımlarına Genel Bir Bakış. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6 (16), 9-27.
- Akyol, Ş. (2010). *İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Sevgi Temasının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Aslan, O. ve Yılar, Ö. (2019). Halk Bilimi Unsurlarının Gelecek Kuşaklara Aktarımında Çizgi Filmlerin Rolü: Rafadan Tayfa Örneği. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 9(2), 646-669.
- Baki, Y. (2019). Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Değer Aktarımı Açısından İncelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 17(37), 109-146.
- Barak, M., Ashkar, T. and Dori, Y. J. (2011). Learning Science Via Animated Movies: Its Effect on Students' Thinking and Motivation. *Computers & Education*, 56(3), 839-846.
- Baş B. ve Biros, İ. (2019). Çeviri Çocuk Edebiyatı Eserlerinde Yer Alan Değerler Üzerine Bir Araştırma. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(4), 1095-1114.
- Beldağ, A. ve Yazar-Kaptan, S. (2017). Arabalar Filminin İçerdiği Değerlere İlişkin Bir İnceleme. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 487-499.
- Baumeister, R. F., Vohs, K. D. and Tice, D. M. (2007). The Strength Model of Selfcontrol. *Current Directions in Psychological Science*, 16, 351– 355.
- Cengiz, Ş. ve Duran, E. (2017). Okul Öncesi Dönemine Ait Hikâye ve Masallardaki Değerlerin İncelenmesi. *Eğitim Ve Bilim*, 42(191).
- Demir, R. (2019). *Türkiye'de Çocuk Kanallarında Yayınlanan Çizgi Filmlerde Dini ve Kültürel Değerler Eğitimi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

- Demirtaş, S. (2009). *Çocuk Yuvasında Kalan Korunmaya Muhtaç Çocukların Değer Eğitiminde Yaratıcı Dramının Etkililiği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Doğan, B. ve Gülüşen, A. (2014). Türkçe Ders Kitaplarındaki (6-8) Metinlerin Değerler Bakımından İncelenmesi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 75-102.
- Güliden, B. (2016). Değerler eğitiminde çizgi filmlerin işlevi. Eğitimde Gelecek Arayışları: Dünden Bugüne Türkiye’de Beceri. *Ahlâk ve Değerler Eğitimi Uluslararası Sempozyumu*, Atam Yay., Ankara, 735-767.
- İnan, H. Z. (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programında Değerler Eğitiminin Kapsamı*. A. Arıkan (Ed.), *Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi İçinde (s. 95-123)*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Yayınları.
- İnan, T. (2016). Çocuk Medyasında Evrensel ve Yerel Değerlerin Aktarımı: TRT Çocuk Kanalı Örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4 (25), 200-212.
- Kağan, M.C. (1963). *Child Development and Personality*, Evanston and London. Harper International Edition: NewYork.
- Kanar, S. (2019). *Animasyon Filmlerinin Öğrencilerin Değer Gelişimine Etkileri: Arabalar 1 Animasyon Filmi Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karaca, S. S. (2019). *Çizgi Filmlerde Değerler Eğitimi, Değerler Eğitimi Açısından Rafadan Tayfa Çizgi Filminin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Karakuş, N. (2015). Okul Öncesi Döneme Hitap Eden Tema İçerikli Çizgi Filmlerin Değerler Eğitimine Katkısı Yönünden Değerlendirilmesi (Niloya Örneği). *Değerler Eğitimi Dergisi*, 12(3), 251-277.
- Korukcu, A., Güngör, M. ve Ardahanlı, Ö. (2015). Animasyon Filmlerin Değerler Bağlamında İncelenmesi. *Academia*, <https://www.academia.edu/25987321>, 53-83.
- Körükçü, Ö., Kapıkıran, N. A. ve Aral, N. (2016). Resimli Çocuk Kitaplarında Schwartz’ın Modeline Göre Değerlerin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(38), 133-151.
- Kurudayıoğlu, M. ve Şahin, S. (2020). Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda Yer Alan Kök Değerler Açısından Rafadan Tayfa Çizgi Filminin İncelenmesi. *Journal Of History School (Johs)*, 13, 2636-2656.
- Küçüköğlü, A., Albayrak, F. ve Serin, N. (2020). Değerler Eğitimi Bağlamında Türkçe Dersi: Program Ve Ders Kitaplarının Karşılaştırmalı İncelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(4), 1499-1518.
- MEB. (2019). *Türkçe Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları.
- Padem, S. ve Aktan, O. (2014). İlköğretim 5. sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Değerlerin İncelenmesi. *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 5-24.
- Pilav, S. ve Orhan, M. (2020). 6-12 Yaş Grubu TÜBİTAK Çocuk Kitaplarının Değerler Eğitimi Yönünden İncelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(3), 434-453.
- Rokeach, M. (1983). *Rokeach Value Survey*. Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.
- Sadioğlu, Ö., Turan, M., Dikmen, N., Yılmaz, M. ve Özkan, Y. (2018). Değerlerin Öğretiminde Çizgi Filmler: Rafadan Tayfa Örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 240-251.
- Sevim, Z. (2013). *Çizgi Filmlerin Değerler Eğitimi Bakımından Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Shaffer, D. R. and Kipp, K. (2010). *Developmental Psychology (Childhood and Adolescence)*. Belmont: Wadsworth Publishing.
- Susar Kırmızı, F. (2014). 4. sınıf Türkçe Ders Kitabı Metinlerinde Yer Alan Değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 12(27), 217-259.
- Şen, Ü. (2007). *Millî Eğitim Bakanlığının 2005 Yılında Tavsiye Ettiği 100 Temel Eser Yoluyla Türkçe Eğitiminde Değerler Öğretimi Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şentürk, Ş. ve Keskin, A. (2019). Rafadan Tayfa Çizgi Filminin Millî ve Evrensel Değerler Açısından Değerlendirilmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 143-157.
- Temizyürek, F., ve Karagöl, E. (2016). Hedef Kitleli Çocuk Olan Mehmet Âkif Ersoy Biyografilerinin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 11(3).
- Turhan, H. B. (2018). *Türk Yapımı Animasyon Filmlerinde Değer Aktarımı Üzerine İnceleme*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt.
- Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.
- Ulusoy, K. (2019). *Karakter Değerler ve Ahlâk Eğitimi*, Ankara: Pegem Akademi.

- Ünal, O. (2020). Yakın Dönem Türk Animasyon Filmlerinin Değerler Eğitimi Bağlamında İncelenmesi. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 6 (2) , 64-83.
- Ünsal, S. (2019). *Okul Öncesi Döneme Yönelik Çizgi Filmlerin Değerler Bağlamında İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Karabük.
- Wach, E. and Ward, R. (2013). Learning About Qualitative Document Analysis. Erişim adresi: <https://opendocs.ids.ac.uk/opendocs/handle/20.500.12413/2989>
- Yağlı, A. (2013). Çocuğun Eğitiminde ve Sosyal Gelişiminde Çizgi Filmlerin Rolü: Caillou ve Pepee Örneği. *Electronic Turkish Studies*, 8(10), 707-719.
- Yaman, E., Bayburtlu, F. I., Tekir, B. ve Kirman, S. (2015). Dede Korkut Çizgi Filminde Yer Alan Değerler. *Değerler eğitimi dergisi*, 13(29), 245-269.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (11. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yorulmaz, B. (2013). Pepee Çizgi Filminin Din ve Değerler Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(24). 438-448.
- Zor, İ. ve Bulut, S. (2020). Toplumsal Cinsiyet Kavramına Animasyon Filmleriyle Bakmak: Buz Devri, Shrek ve Winx Club: Kayıp Krallığın Sırrı Örnekleri. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 11(1), 58-69.

EXTENDED SUMMARY

Purpose

Value is defined as a concept that shapes life purpose, behaviors, principles, and priorities in human life. According to another definition, value; as a reference point in deciding behavior, evaluating beliefs or accepted actions; principles, ideals that are closely tied to personal integrity and individual identity standards or life stance (Halstead, 2005). The transfer of values through quality animated films promotes values' comprehension for children and contributes to education. In this sense, it would be a correct approach to understand how animated films, which have such an important place in children's lives today, create and shape children's perceptions of value. Many scientific studies have been conducted on values education, and researchers have investigated the correlations between education and values. However, the number of studies examining the recently released animated films regarding value transfer is very few in the literature. Therefore, the research would encourage researchers to carry out new studies on this topic.

Methodology

The general purpose of the qualitative research was to examine the value transfer in animated films released between 2016 and 2019. The researcher purchased the animated films for the research. The data set consisted of seven Turkish animated films released between 2016 and 2019. The animated films were chosen using specific criteria. For example, they should be Turkish animated films with an 80-120-minute length and five and above Internet Movie Database (IMDb) scores. They also should be suitable for children above five years and a general audience. Accordingly, the data included seven animated films, which met the given criteria. In this study, in order to ensure the validity and reliability, the data set consisting of animated films was watched twice by the researcher in detail, and it was aimed to reduce the effect of the films examined or caused by some subjective judgments of the researcher. The data were analyzed using descriptive analysis methods. The final stage of the data analysis was the interpretation of the findings. Thus, the findings were categorized and coded according to the research problem and shown in tables in the findings section.

Findings

The values in the animated films were examined and compared with the root values in the Turkish Education Curriculum (MONE, 2019). The findings are as follows:

There were 50 value expressions in the animated film "Rafadan Tayfa 2: Göbekli Tepe", and friendship was the most emphasized value in the film (f = 14).

There were 25 value expressions in the animated film "Kral Şakir Pirates Land," and benevolence was the most emphasized value in the film (f = 5).

There were 32 value expressions in the animated film "The Tower of Puzzles: The Mystery of the Giant Bird," and benevolence was the most emphasized value in the film (f = 12).

There were 73 value expressions in the animated film "Rafadan Tayfa Dehliz Adventure," and benevolence was the most emphasized value in the film (f = 12).

There were 36 value expressions in the animated film "Doru," and friendship was the most emphasized value in the film (f = 8).

There were 29 value expressions in the animated film "Mint and Lemon: A Lost Time Traveler"; benevolence was the most emphasized value in the film (f = 9).

There were 27 value expressions in the animated film "My Dear Brother, Have Aliens Come?" and friendship was the most emphasized value in the film (f = 7).

A total of 272 value expressions were identified in the animated films. The most frequent value was benevolence. (f = 55)

Conclusion and Discussion

This study aimed to determine the root values in the 2019 Turkish Education Curriculum (justice, friendship, honesty, self-control, patience, respect, love, responsibility, benevolence, and patriotism) in the Turkish animated films released between 2015 and 2020. According to the research results, ten root values in the 2019 Turkish Education Curriculum were expressed 272 times in the animated films. When the films' distribution by the root values was examined, benevolence was the most emphasized film value. In addition to benevolence, the most emphasized and highlighted values were friendship, love, honesty, respect, responsibility, and patience. It was concluded that the animated films "Rafadan Tayfa Göbekli Tepe" and "Rafadan Tayfa Dehliz Adventure" qualitatively and quantitatively included and emphasized the root values similar to the values in the curriculum. Values can be transferred in many ways, one of which is animated films. Animated films that provide better comprehension mainly draw children's attention and appreciation as they offer visual, audio, and mental appeals. Children can learn values and ethical rules through high-quality animated films. Many values can be transferred and internalized by the use of such films.